

ความสุขถ้วนหน้า

๒ ๕ ๓ ๘

แต่โบราณมามนุษย์ได้ฝันถึงสังคมที่มีความสุขทั่วพร้อม ดังที่มีจินตนาการในเรื่องสวรรค์ในเรื่องโลกพระศรีอารย เป็นการศึกษาที่จะให้มนุษย์เลิกใฝ่ฝันเช่นนั้น นักคิดและนักปฏิบัติเพื่อสังคมก็มีจุดมุ่งหมายที่จะเห็นความสุขถ้วนหน้าในสังคม สังคมที่มีความสุขถ้วนหน้าอาจมีลักษณะดังนี้: (1) มีงานทำ มีรายได้ มีปัจจัย 4 ทัวถึง (2) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (3) มีครอบครัวที่เป็นสุข (4) มีคุณธรรม จริยธรรม (5) มีสิ่งแวดล้อมที่ดี (6) มีสุขภาพจิตดี มีความพอใจในชีวิตและสังคม

ตอนที่ ๕ ปัจฉาวิไลชนา ปัญหาบ้านเมือง (๑)

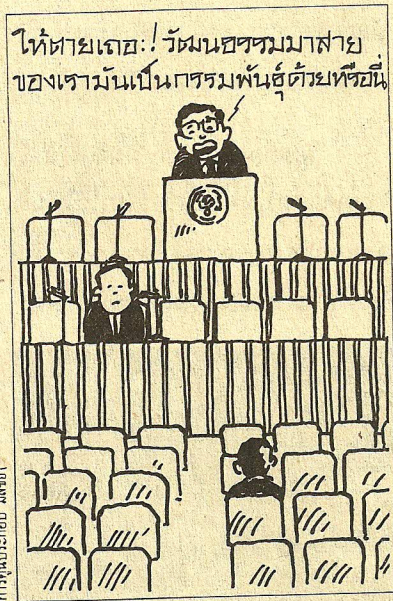
น.พ.ประเวศ วะสี

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

“นัดประชุมเวลา 19 จุด ศูนย์ๆ และเลิกประชุมเวลา 22 นาฬิกาตรง” ประธานสภาปัจฉาวิไลชนาปัญหาบ้านเมืองออกคำสั่ง

“คราวนี้ทำไมलगกำหนดต้องเน้น 19 จุดศูนย์ๆ และเลิก 22 นาฬิกาตรง ด้วยล่ะครับ” เลขานุการสภาถาม

“เออ ก็พระพุทธเจ้าท่านว่าให้หมั่นพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุมแล้วจะเจริญ” ประธานสภาตอบ “ข้าได้ข่าวว่าเดี๋ยวนี้มันไม่ค่อยจะตรงต่อเวลากันเลย ไม่ว่าที่ไหน ทั้งที่กระทรวง ทั้งในมหาวิทยาลัย ทั้งลูกเล็กเด็กแดง สาวๆ

ภาพประกอบ นิตยภั

หนุ่มๆ ไม่ว่านัดประชุมอะไร มันไม่ค่อยจะตรงต่อเวลากันทั้งนั้น”

“ข้าเลยคิดว่านี่มันอาจจะเป็นต้นเหตุให้ไม่เจริญก็ได้” ประธานสภา

กล่าวเสริม “ข้าเลยย้าเรื่องการเปิดประชุมให้ตรงเวลา”

หลังอาหารเย็นแล้ว สมาชิกต่างทยอยกันมาอยู่ที่ประชุม การประชุมต้องทำในเวลากลางคืน เพราะสมาชิกมีอาชีพต่างๆ กัน ทั้ง ช่างนา กรรมกร พ่อค้า ช่าง ทหาร นักการเมือง แพทย์ วิศวกร นักเศรษฐศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ นักจริยศาสตร์ นักการทูต ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ นักศึกษา ปัญญาชน พระ ฯลฯ

“ขณะนี้เวลาหนึ่งทุ่มตรง ผมขอเปิดประชุมสภาปัจฉาวิไลชนาปัญหาบ้านเมือง” ประธานสภากล่าวเปิด

ประชุม “ขณะนี้บ้านเมืองของเราอยู่ร้อนนอนทุกข์กันมากยิ่งขึ้น ก็อยากจะปรึกษาหารือกันว่ามันเกิดจากอะไร และควรจะแก้ไขปัญหากันที่จุดไหน”

“ผมขอเสนอว่าปัญหาความยากจนเป็นเรื่องสำคัญ” ดร.อานันท์ นักเศรษฐศาสตร์เสนอ “ความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาอื่น ๆ เช่นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทุจริต นักรบขโมย บังหลวง และอื่น ๆ จึงน่าจะหิยบยกปัญหานี้มาวิชันกัน และหาทางแก้ไขได้ ประเทศของเราจะได้อยู่เย็นเป็นสุข”

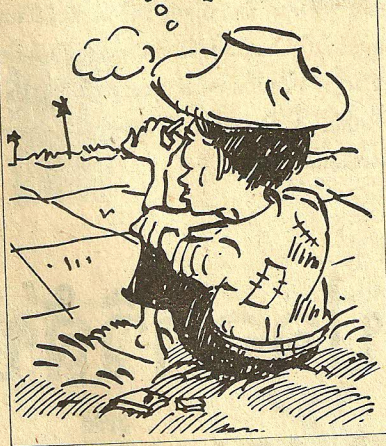
“เฝ้าลองดู เอาปัญหาความยากจนขึ้นมาว่าก่อน เชิญคุณอานันท์พูดต่อ” ประธานสภากล่าว

“ประเทศเราเป็นประเทศเกษตรกรรมล้าสมัย ผลผลิตน้อย ขายได้ราคาต่ำ เราจะต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับปรุงเกษตรกรรม และเปลี่ยนแปลงประเทศให้เป็นอุตสาหกรรม” ดร.อานันท์พูด หยดกระแอมนิดหน่อย

“ไอ้โฮ” ประธานสภาพูด “คุณอานันท์พูดไปหน่อยเดียว ชูมือกันสลอนเทียว ไม่รู้ว่าใครจะค้าน ใครจะสนับสนุนบ้าง เอ้า ดร.พรเทพ นักวิทยาศาสตร์ ว่าไปก่อน”

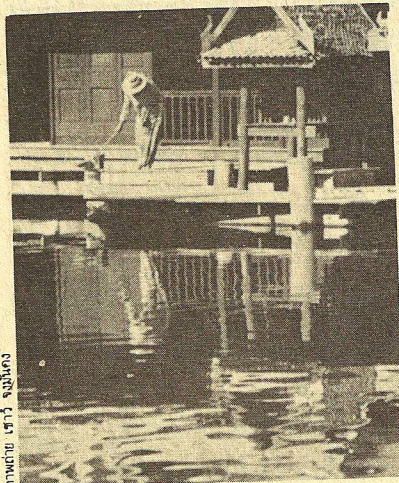
“ผมขอสนับสนุน ดร.อานันท์” ดร.พรเทพว่า “ผมอยากอ้างนโยบายของรัฐมนตรีดำรง เรื่อง 5 เทคโนโลยี ตั้งแต่รัฐมนตรีดำรงมาเป็นรัฐมนตรีกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ

เกษตรกรรมล้าสมัย
ผลผลิตน้อย ขายได้ราคาต่ำ
เอ้อ...!
ผมผลผลิตสูง ขายได้ราคาต่ำ
ป๊อ...!
ป๊อ...!

การพลังงานนี้ ท่านทำให้เรื่องวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีดังมาก ท่านชวนโยบบาย 5 เทคโนโลยี ประกาศเจตจำนงที่จะนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาแก้ปัญหของประเทศ ท่านว่าขาดเทคโนโลยีทั้งเล็กทั้งจน อะไรทำนองนั้น”

“ผมเชื่อคุณดำรง ผมคิดว่าถ้านำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มาก จะกอบกู้ฐานะเศรษฐกิจของประเทศได้ ประเทศเรามีวัตถุดิบทางเกษตร-

ภาพถ่าย เรือ ขนส่ง

กรรมมาก ถ้าเราใช้ไบโอเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลง ให้ได้ผลผลิตที่มีประโยชน์และมีราคา เราอาจจะเป็นมหาอำนาจก็ได้” ดร.พรเทพทักทาย

“ไอ้โฮ เอาถึงขั้นนั้นเชียวหรือ” ประธานสภาอุทาน “ไอ้ไบโอเทคโนโลยีนี่มันอะไรผมก็ยังไม่เข้าใจ แต่ที่คุณว่าถึงกับจะทำให้ประเทศไทยเป็นมหาอำนาจนั้นน่าสนใจ ก่อนที่จะขอให้คุณว่าต่อ อ้อ นั้นใครยกมือ เอ้าเอาเลยครึบ”

“ผมทราบมาว่าตอนนี้ ดร.เสนาะ อุณาภูล เลขาธิการสภาพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นหัวเรือใหญ่ตั้งสถาบันใหม่ขึ้นมาเรียกว่า ทีดีอาร์ไอ * จะทำการวิจัยกันเรื่องใหญ่ ๆ เพื่อประกอบการทำนโยบายแก้ปัญหความยากจน” คุณเสนากล่าว

“ท่านประธานสภาครึบ ผมไม่เชื่อ” ดร.สนั่น ซึ่งเชี่ยวชาญทั้งทางรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วลว กล่าว

“ไม่เชื่อเรื่องอะไร” ประธานสภากล่าว “เรื่องวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี หรือเรื่อง ทีดีอาร์ไอ”

“ทั้งสองเรื่องมันเชื่อมโยงกัน” ดร.สนั่นตอบ

“เอาเรื่องวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก่อน ผมยังติดใจที่คุณพรเทพว่า” ประธานสภากล่าว “คุณสนั่น คุณไม่เชื่อว่าคนไทยจะทำเรื่องวิทยาศาสตร์

* TDRI = Thailand Development Research Institute

เทคโนโลยีได้สำเร็จ หรือคุณไม่เชื่อว่า วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีจะแก้ปัญหาของไทยได้”

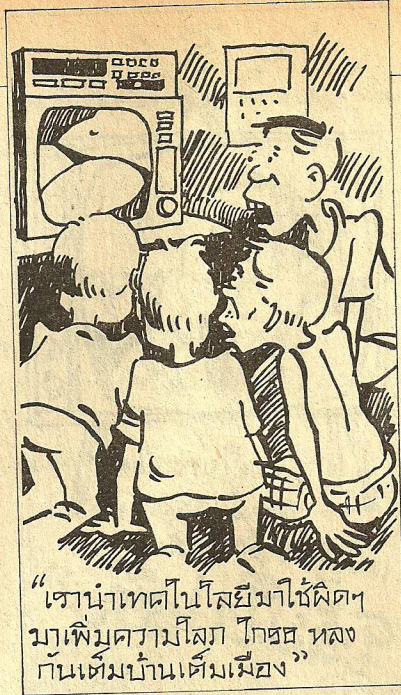
“ทั้งสองอย่างครับ ท่านประธาน” ดร.สนั่นว่า “ประเทศไทยรับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีจากฝรั่งมาพร้อม ๆ กับญี่ปุ่นในครั้งรัชกาลที่ 5 ญี่ปุ่นไปถึงไหน ๆ แล้ว เราไม่ประสบความสำเร็จอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน นอกจากสร้างสังคมที่มีกิเลสค้นหาในการบริโภคสูงยิ่งขึ้น ๆ”

“ทำไมไทยจึงไม่ประสบความสำเร็จในทางพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี” ประธานสภานาม

“เพราะระบบราชการและวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมในสังคมและวัฒนธรรมในการทำงาน” ดร.สนั่นตอบ “ถ้ามีเวลาในตอนหลัง ผมอยากให้ใคร วิเคราะห์ถึงเรื่องความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ผมว่าเป็นเรื่องใหญ่”

“ตั้งแต่สมัยจอมพลสฤษดิ์ ที่เรามีแผนพัฒนาเศรษฐกิจมาหลายฉบับ เราได้เห็นได้ชัดจนว่าคนรวยยิ่งรวยขึ้น คนจนยิ่งจนลง ปัญหาสังคมยิ่งเพิ่มขึ้น ผมจึงไม่เชื่อว่าเรื่องเศรษฐกิจใหญ่ ๆ เรื่องอุตสาหกรรม เรื่องการส่งออก จะตอบปัญหาของเรา” ดร.สนั่น สาธยาย

“ที่น่าเป็นห่วงก็คือ มีแนวโน้มว่า จะมีการรวมตัวกันของนายทุน นักวิชาการ และทหาร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มผลประโยชน์ให้แก่กลุ่ม ละทิ้ง หรือขอประทานโทษ ทิ้ง หัวคนจนให้จนหนักยิ่งขึ้นไปอีก เพราะ

ฉะนั้นที่พูด ๆ กันเรื่องเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เรื่องส่งออก ผมก็ยังไม่แน่ใจนักว่าคนจนจะได้รับผลประโยชน์หรือไม่”

“ใจเย็น ๆ น่าคุณสนั่น” ประธานสภานามตอบ “ค่อย ๆ คุยกันไปดูก่อน อย่าเพิ่งไปกล่าวหาเขาเร็วนัก เอ้านั่น ใครยกมือ อ้อ คุณเพิ่มยศ เชิญ เชิญ เลยครับ”

“ท่านประธานครับ” ดร.เพิ่มยศ

อาร์มภท “ผมก็เป็นนักเศรษฐศาสตร์ด้วยคนหนึ่ง ผมติดตามดูแล้วมันมีอะไรทะแม่ง ๆ ซอบกมล ผมจะไม่พูดเรื่องค่าพรีเมียมข้าว ซึ่งเป็นที่รู้ ๆ กันอยู่แล้วว่าเป็นการเก็บภาษีจากชาวนา เพราะพ่อค้าปลั๊กเรื่องนี้ทั้งหมดไปให้แก่ชาวนา ทำให้ชาวนาขายข้าวได้ราคาถูก ผมอยากจะยกตัวอย่างเรื่องปอ ปกติเกษตรกรผู้ปลูกปอจะขายปอได้กิโลกรัมละ 3 ถึง 4 บาท ปีนี้ราคาปอในตลาดโลกสูงถึงกิโลกรัมละ 12 บาท ก็คิดว่าผู้ปลูกปอจะได้รวยกันบ้างละ”

“แต่ที่ไหนได้” ดร.เพิ่มยศหายใจแรงดังพืดพาด “พวกพ่อค้าโรงงาน กระสอบรวมหัวกันไปเสนอรัฐบาลให้ห้ามส่งออกนอก แต่ไม่ห้ามส่งกระสอบ เกษตรกรผู้ปลูกปอก็เลยขายได้ราคาเท่าเดิม คือกิโลกรัมละ 3 ถึง 4 บาท”

“นี่แหละครับ อะไรที่จะต้องเสีย เขาปลั๊กให้เป็นภาระแก่เกษตรกร อะไรที่ควรจะได้ก็มีคนมาดักช่วงชิงไปเสีย โครงสร้างทางเศรษฐกิจมันกดให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ ก็เลยทะลักเข้ามาเป็นกรรมกรในภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรมก็เลยกดค่าแรงได้ตามสบาย เสวยผลประโยชน์ท่ามกลางความทุกข์ของประชาชนจำนวนมาก แล้วสังคมมันไม่ปันปวนได้ยังไงล่ะครับ”

“เอ๊ะ ไล่เรื่องขายปอนี้ทำไม รัฐบาลจึงไม่ยอมพ่อค้ากระสอบ” ดร.ประกอบถาม “แล้วนักการเมืองล่ะ ผู้แทนล่ะ ไม่ปกป้องรักษาผลประโยชน์

ของเกษตรกรดอกหรือ ไหนว่าให้ความ
สนใจแก่ชาวไร่ชาวนา”

“การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์” ใครคนหนึ่งพูดแซมขึ้นเบา ๆ

“ผลประโยชน์ของใคร” ประธาน
สภาถาม

“ขึ้นกับประเภทของการเมืองครับ”
เสียงตอบ

“ยังไม่เข้าใจ” ประธานสภา

“ถ้าการเมืองประเภทด้อยพัฒนา
มันก็ทำเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง
หรือกลุ่มของตัวเอง” เสียงตอบ “แต่ถ้า
เป็นการเมืองประเภทพัฒนาแล้ว มัน
ก็น่าจะทำเพื่อประโยชน์ของคนส่วน
ใหญ่”

“ท่านประธานครับ ผมขอพูด
บ้างได้ไหมครับ” นายเฮ้ง พ่อค้าเล็ก
ขอร้อง

“ได้ซิ ทำไมจะไม่ได้ล่ะ เขียว
เลยคุณเฮ้ง” ประธานเขียว

“ผมว่าเรื่องดอกเบี๊ยะเป็นเรื่อง
ใหญ่” นายเฮ้งว่า “ทั้งดอกเบี๊ยะธนาคาร
และดอกเบี๊ยะนอกธนาคาร แถวบ้านผม
ทนดอกเบี๊ยะไม่ไหวเลิกล้มชมนานไป
หลายเจ้าแล้ว ทำอะไร ๆ ดอกเบี๊ยะมัน
เอาไปกินหมด คนรวยก็นอนกระดิก
ทำกินดอกเบี๊ยะ คนจนก็หากินส่งดอก
ไม่พอ ไร่ดอกเบี๊ยะนี้แหละมันทำให้อะไร ๆ
แพงไปหมด ค่าตึกแล้วก็แพง
เสื้อผ้าก็แพง อาหารก็แพง กระดาษก็
แพง หนังสือก็แพง และชีวิตของชาว
บ้านป็นปวนวุ่นวายไปหมด”

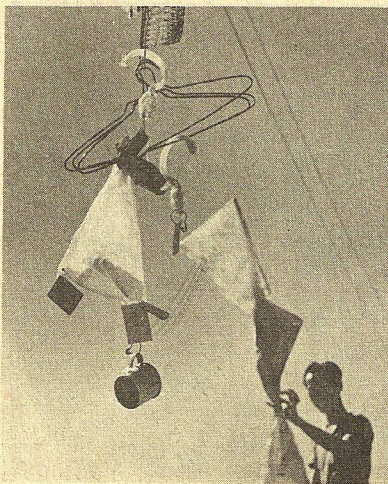
“จริงครับ” หมอบ่าเพ็ญซึ่งเป็น

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกล่าวขึ้น “ที่
โรงพยาบาลผม ฝ่ายหนึ่งคอยทวงหนี้
อีกฝ่ายหนึ่งคอยหลบหนี้ วัน ๆ หนึ่ง
ไม่เป็นอันทำอะไร”

“มีน่าละ ชอบตวาดคนใช้” มีเสียง
แซมขึ้น

“ผมขอพูดเรื่องธนาคารสักหน่อย”
คุณณรงค์กล่าว “ธนาคารไปรวบรวม
เงินมาจากทั้งประเทศ แล้วเจ้าของ
ธนาคารนั่นเองก็มีอำนาจที่จะทำให้ราคา

สินค้าผันผวนยังไงก็ได้”

“คุณณรงค์กรุณาอธิบายเพิ่มเติม
ได้ไหม” ประธานสภาขอร้อง

“ธนาคารเมืองไทยนะทำอะไร ๆ
ได้ยิ่งกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่ง
เป็นต้นแบบของประเทศทุนนิยม” คุณ
ณรงค์สาธยาย “ที่อเมริกาเขามีกฎหมาย
ที่เรียกว่าแอนติทรัสต์ลอร์วี่ ห้ามมิให้
ธุรกิจใหญ่ ๆ ไปเชื่อมโยงกัน เพราะถ้า
เชื่อมโยงกันแล้วมันมีอำนาจมาก มันจะ
กินธุรกิจเล็กหมด และมีอำนาจที่จะ
ทำให้ตลาดผันผวนตามใจ เป็นที่เดือด
ร้อนแก่ประชาชน อย่างธนาคารจะไป
เป็นเป็นเจ้าของธุรกิจไม่ได้ เพราะ
อำนาจมันจะมหาศาล

“ของเราเจ้าของธนาคารเป็นเจ้าของ
ของธุรกิจอื่น ๆ ด้วย หรือเชื่อมโยงกัน
ไปหมด จึงมีอำนาจทางเศรษฐกิจ
มหาศาล”

“สมัยก่อนนี้ศาลากลางจังหวัด
เป็นอาคารที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด เดี่ยว
นี้อาคารอะไรที่ใหญ่ที่สุดก็ที่สุด?”

“ธนาคาร”

“ธนาคาร”

“ธนาคาร”

เสียงตอบแข็งแรงแ

“ผู้บริหารระดับสูงของธนาคาร
อาจจะเงินเดือนเดือนละ 300,000 บาท
ลองเทียบกับพ่อของเด็กหญิงสร้อยเพชร
บุญน้อย ที่ตกรูเสาเข็มตายดูบ้างเป็น
ไฉนครับ”

(อ่านต่อฉบับหน้า)